

til at lade deres Børn undervise i den private Skole, skulle lade deres Børn undervise i en vis bestemt anerkendt Religion, Folkekirken eller andre religiøse Læringsanstalter, hvormod de mere velhavende, som ikke behøve at sende deres Børn til Folkestolen, have i saa Henseende temmelig fri Hænder. Man har ikke villet tage hele dette Spørgsmaal op, og det kan ogsaa godt være muligt, at man ikke paa dette Omraade vilde være i Stand til at komme til et Resultat, men jeg mener alligevel for mit Vedkommende, at det vilde være heldigt, om Spørgsmaalet blev taget op tillige med de øvrige store Spørgsmaal paa Skolevæsenets Omraade, for at det kunde blive underkastet en alsidig Debat, og for at man kunde komme til at se, i hvor høj Grad Anstuelserne fjernes sig fra hinanden, eller muligvis gennem Forhandling kunde nærme sig til hinanden. Paa et enkelt Omraade har man dog taget Religions-spørgsmaalet op, nemlig med Hensyn til det Grundlag, hvorpaa Undervisningen skal finde Sted. Jeg skal ikke komme nærmere ind herpaa, men kun udtale, at jeg sympatiserer med den Opfattelse paa dette Omraade, som Lovforslaget nu har, men mener, at der dog alligevel mangler noget, som burde have været medtaget. Der blev i det andet Ting af et Mindretal stillet et Endringsforslag, som gik ud paa, at Forældrene burde stilles frit med Hensyn til, om de vilde lade deres Børn undervise i Religion i Skolen eller ikke; og for at gøre det muligt for dem at have et saadant Valg, skulde Religionsundervisningen henlægges enten til den første eller sidste Time paa Skolens Plan. Jeg kunde meget ønske, at dette Spørgsmaal blev taget op igen, thi jeg anser det for at være vigtigt af flere Grunde. For det første af den Grund, som jeg allerede har nævnt, at jeg mener, det bør være et Forhold, som Forældrene ordne, og som Staten ikke skal paatage sig at ordne. Men dernæst ogsaa af Hensyn til Skolen selv, ogsaa af Hensyn til at faa det bedst mulige Resultat ud af Skoleundervisningen tror jeg, det vilde være heldigt, thi det er jo saaledes, at Børnene skulle gerne se op baade til Lærerne og til deres Forældre som Autoriteter, der skulle lede dem paa den rigtige Vej. Naar der nu er Uoverensstemmelse mellem Forældrene og Skolens Lærer med Hensyn til religiøse Anstuelser, saa løber man den Fare, at naar Børnet kommer hjem fra Skolen og meddeler, at det har faaet indprentet den eller hin religiøse Sætning i Skolen, at Forældrene da ere af en ganske anden Mening, saa at de altsaa paa dette Omraade nedbryde, hvad Skolen søger at

bygge op. Det kan finde Sted, hvad enten Forældrene staa helt uden for Folkekirken, eller de høre til en af de forskellige Retninger, som ogsaa findes inden for Folkekirken alene, og om hvilke man jo ved, at de bekæmpe hinanden, ofte paa en ret hæftig og hensynsløs Maade. Jeg tror, det er til stor Skade for Børnene, naar de to Autoriteter, som Børnene maa se op til, saaledes komme i Strid med hinanden, ja, ligefrem blive nødt til at beskylde hinanden for at fare med Usandhed paa et saa vigtigt Omraade som det religiøse. Og blive Børnets Forestillinger rystede paa et saa vigtigt Punkt, ved man ikke, hvilke Følger det kan have; i hvert Tilfælde ved man det, at det ikke kan have gavnlige Følger, men kun skadelige; og alt saadant mener jeg bør man undgaa. Naar man ser noget, der kan have skadelige Følger, maa man søge at faa det fjernet; og da jeg er sikker paa, at Religionsundervisningen næppe vil kunne undgaa at have skadelige Følger mange Steder, tror jeg, det vilde være til stor Gavn for Skolen, og i sig selv til stor Gavn for Børnene, om Forældrene i saa Henseende bleve stillede frit, altsaa stillede paa lignende Maade, som de ere stillede i den private Skole.

Der var ogsaa et andet Spørgsmaal, der blev rejst nede i det andet Ting, og som jeg ogsaa anser for at være af meget stor Vigtighed, det er Spørgsmaalet om Bespisning af Skolebørn. De økonomiske Forhold her i Samfundet ere jo af den Bestaffenhed, at desværre en stor Mængde Mennesker lide ligefrem Nød, Nød i den Udstrækning, at Udtrykket Sult er det eneste rette Udtryk, man kan betegne denne Nød med, og det har vist sig ved mange Undersøgelser, at det virkelig er saaledes. Der er ansete Læger her i Landet, som have paapeget, at Sygdomme, der hidrøre fra mangelfuld Ernæring antage et foruroligende Omfang her i Samfundet, og at i det hele taget den fattige Befolkning er betydelig svækket i fysisk Henseende som Folge af mangelfuld Ernæring. Det er jo erkendt ved Undersøgelser af Børn, at fattige Husmandsbørn ude paa Landet gennemgaaende ere baade mindre og lettere, veje mindre og altsaa ere i mindre Grad fysisk udviklede end den velstaaende Gaardmandsklassens Børn paa Landet, og at ogsaa dette hidrører fra mangelfuld Ernæring. Vi have her i Kjøbenhavn et Selskab, som hedder „Foreningen til Friiskolebørns Bespisning“, der søger at raade Bod paa det Onde, der i saa Henseende findes her i Kjøbenhavn. Af de Oplysninger, der ere komne frem, ser man, at der er mange Børn her i Kjøbenhavn, som navnlig om Vinteren al-